

Avondwandeltocht

Kinderen moeten achter hun laptop vandaan komen en lekker buiten bewegen. Heerlijk met de klas vier dagen wandelen door bos en stad. De avondvierdaagse in het Reeshofpark viel bijna in het water door een andere wandelclub: een grote familie van de eikenprocessierups.

De route in het park werd wat verlegd; de combinatie van beide wandelroutes moest vermeden worden. Rupsenplekken moest je voorzichtig passeren. Ondanks dat ik die beestjes ken, hebben ze mij toch mooi te grazen genomen. Op iedere onderarm zitten nu zo'n 35 tot 40 rode bulten. Volgens mij heb ik geen contact gehad met de eikenprocessierups. Dat hoeft ook niet, want de rups strooit zijn irriterende haren in het rond en die komen al dwarrelend naar beneden op fietsers en wandelaars. Dan kom je thuis met rode vlekken, jeuk en soms brandende ogen.

Wandelende rupsenprocessie (foto Saxifraga-Luc Hoogenstein)

In de 19e eeuw zorgde de rups ook wel eens voor een plaag in de zuidelijke provincies. Daarna liepen de aantallen terug en pas in 1991 had Hilvarenbeek de primeur met een overlastgeval. Tien jaar geleden begon de echte opmars. Ze houden van het warme en droge voorjaar van de laatste jaren. Nu heeft bijna iedere zomereik een hangende zak vol rupsen. De rupsen verpoppen in het spinsel en daaruit komen van juli tot en met september de eikenprocessievlinders. Die zetten wel tot 300 eieren af op de jonge eikentakken. De rupsen komen pas na de winter in april uit het ei. In het begin zijn ze oranjekleurig. Ze knabbelen van de blaadjes van de eik. De huid van de rups kan maar beperkt meegroeien, dus in zijn leven vervelt de rups wel 6 keer. Na twee vervellingen krijgt hij een grijsgroene kleur en zeer lange witte haren. Het ziet er onprettig uit, maar die haren zijn geen probleem; wel de bijna onzichtbare en ontzettende kleine zwarte haartjes. Die zijn maar een vijfde millimeter groot. Eén eikenprocessierups heeft er wel een paar honderdduizend op zijn lijf staan. Als het dier wordt belaagd of geplaagd, schiet hij die pijlvormige haartjes op de vijand af. Naast deze afweer, kruipen ze ook nog met z'n allen in een spinsel tegen de boomstam. Vooral in of net onder het oksel van een boom zitten nu al hele zakken die uitgroeien tot 'gebolde buiken' van wel een halve meter. Alle oude huidjes van de vervelde rupsen blijven in de zak zitten en die wordt groter en groter. De rupsen gaan vooral 's avonds en 's nachts uit de zak. In een lange colonne trekken ze over de stam en takken naar verse bladeren. Waarschijnlijk dat tijdens deze processie de Heilige eik wordt aanbeden. Losse haren dringen onze huid binnen en veroorzaken een allergische reactie. Die haren blijven wel 3 jaar actief. Oude

nesten die losraken van de stam en takken zorgen daardoor in het gras onder de bomen nog voor een prikkelend picknickplekje.

De afgelopen jaren zijn met grote stofzuigers en branders nesten verwijderd. Je moet niet zelf in zo'n rupsennest zitten te peuteren, want ontelbare fijne haartjes gaan dan de lucht in. Koolmezen blijken de eikenprocessierupsen te eten en er is ook een sluipwesp waarvan de larven de rupsen van binnenuit opeten. Mogelijk dat zij op termijn de plaag kunnen beheersen. Je ziet dit jaar de plaag ook in de stad. De Stokhasseltlaan, Vlashoflaan en het Reeshofpark zijn maar enkele van die plekken. We kunnen alleen nog maar veilig ingepakt van de natuur genieten met een lange broek en lange mouwen. Met dat warme weer is dat heerlijk. Maar we laten ons niet uit het veld slaan. We blijven lekker lopen, dat doen de eikenprocessierupsen ook.

Rob Vereijken
juni 2019